

Stilsäker bildpoesi

KONST

Mats Hjelm

Kap Atlantis. Galleri 21, Rådmanng, Malmö.
T o m 31.12.

Med magnifika "Kap Atlantis" sluter Mats Hjelm cirkeln både på ett personligt och mer allmängiltigt plan. För honom själv verkar dock framtiden mer hoppfull än för världen överlag.

De tankar om försoning som löper genom verket är trots allt betydligt enklare att förverkliga för den som själv har kommandot, än för en värld som tvingas underordna sig storpolitikens diktat.

"Kap Atlantis" fullbordar en imponerande videosvit som sysselsatt Mats Hjelm sedan mitten av 1990-talet och som föregåtts av "White Flight" (1997) samt "Man to Man" (2000). En viktig utgångspunkt för trilogin är sonens förhållande till fadern, och då inte minst konstnärens relation till sin egen far, dokumentärfilmaren Lars Hjelm, vars filmer han också har samplat.

Men indirekt handlar det minst lika mycket om arvet från en generation till en annan, om maktstrukturer som sedan länge bestäms av far-son-relationen och som inte minst kritiserats från en feministisk position. Vad betyder dessa strukturer för hur vår värld ser ut? Vad betyder de för våld och förtryck?

Mats Hjelm för genom trilogin en konstnärlig dialog med fadern och frammanar stämningar från sin barndom. I "White Flight" följer han rentav sin far i spåren, men utvecklingen går mot frigörelse, och

uppgörelsen kan i "Kap Atlantis" sluta i försoning. Här har Mats Hjelm endast återanvänt en enda, men väl vald, sekvens ur Lars Hjelms kvarlätenskap, medan resten är nyfilm material.

Resultatet har blivit ett tätt, suggestivt filmiskt collage, en betraktelse över tidens gång, vårt minne och frihetsbehov. Bild, text och musik har vävts samman, associativt och med stor känsla för komposition, till ett rytmiskt flöde utan linjär berättarstruktur. Enstaka ledmotiv, som Abdullah Ibrahims sång ur Koranen, bidrar till att hålla flödet samman, och dynamiken understryks av tempoväxlingar, dubbel- och trippelprojektion samt speglingseffekter. Det är stilsäker bildpoesi på hög nivå, därtill med existentiella anspråk och med referenser till kristendom såväl som till islam.

Storstäder som glittrar i natten, gigantiska nöjesfält, långsamma kameraåkningar över Skogskyrkogården i Stockholm, öde industriområden, natur framkallad ur dimman, hälsningar från månen och stilla eller forsande vattendrag – allt manar fram en apokalyptisk stämning, som understryks av Ulf Palmes enastående recitation av strofer ur Harry Martinsons dystopiska rymd- och framtidsepos "Aniara". Så länkas historien samman med nuet på olika plan, kalla krigets atomvapenhot med de hotbilder som målats upp efter 11 september 2001.

Miss inte chansen att se ett av de bästa videoverk som visats på länge. Och ge det då den tid som krävs. Det vill säga knappt en timme.

JELENA ZETTERSTRÖM

journalist och konstkritiker

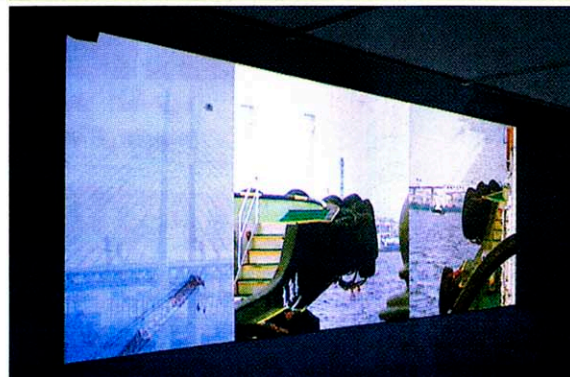

Foto: Galleri 21

Ett filmiskt collage. Så kan Mats Hjelms "Kap Atlantis" beskrivas.